

Position Paper Risk Factory

Gezond en veilig leven, leren door beleven

De leefwereld van jongeren, zowel online als offline, zit vol uitdagingen en risico's. Naast wet- en regelgeving is het belangrijk om jongeren zelf de regie te geven om hiermee om te gaan. De Risk Factory zet zich dagelijks in om jongeren in hun kracht te zetten en handelingsperspectief te bieden voor allerlei uitdagingen op het gebied van gezondheid en veiligheid. Daar waar veel preventieve projecten of campagnes de focus leggen op informeren, gaat de Risk Factory een belangrijke stap verder: leren door beleven.

1. Vergroten van gezondheid en veiligheid door het beleven van risico's

De Risk Factory is een educatief belevingscentrum waar jongeren allerlei scenario's beleven op het gebied van gezondheid en veiligheid. Er worden zowel basisschool-leerlingen groep 8, als ook tweedeklassers van het voortgezet onderwijs ontvangen. Als Risk Factory werken we hierin samen met tal van landelijke en regionale partners.

In een grote hal met daarin een nagebouwd dorp/stadsdeel beleven groep 8 leerlingen allerlei scenario's.

Er zijn op dit moment vier Risk Factories, een vijfde komt eraan.

Een Risk Factory is altijd onderdeel van de Veiligheidsregio, meerdere regio's verkennen op dit moment de komst van een Risk Factory

In 2014 won de Risk Factory de Jan van der Heyden innovatieprijs en in 2023 de Bromvliegaward vanwege de grote impact

Naast jongeren beleven ook senioren speciaal voor hen ontwikkelde scenario's

Met realistische en interactieve scenario's, zoals over de invloed van influencers, groepsdruk en cyberpesten, maar ook brandveiligheid, 112 bellen en ondermijning, ervaren jongeren risico's én leren ze hoe te handelen. Deze levensechte ervaringen veranderen hun kijk op risico's. En dat geeft zelfvertrouwen om – als het er echt op aankomt – de juiste beslissingen te nemen.

Influencers

Binnen de Risk Factory zijn verschillende scenario's ontwikkeld in relatie tot influencers. Bij groep 8 leerlingen gaat het onder andere over het kritisch nadenken over producten die influencers aanprijzen en het feit dat mensen zich online beter kunnen voordoen dan in het echte leven. Dit heeft invloed op het zelfbeeld

van jongeren. Bij het voortgezet onderwijs worden diverse vormen van desinformatie behandeld.

Daarnaast beleven jongeren nog veel meer scenario's die indirect te maken hebben met influencers, namelijk over thema's waar influencers misleidende informatie over verspreiden. Denk bijvoorbeeld aan zonnebrand preventie, financiële verleidingen, maatregelen rondom virussen (zoals corona) en ondermijnende criminaliteit. Bij al deze scenario's staat het beleven van de risico's en het bieden van handelingsperspectieven centraal. Hierdoor kunnen jongeren zich wapenen tegen misleidende online uitdagingen en verleidingen.

Wetenschappelijk aangetoond effectief

Het concept Risk Factory bestaat al 10 jaar in Nederland en is wetenschappelijk aangetoond effectief. Zo hebben er onderzoeken plaatsgevonden naar het leereffect en de intentie tot verandering van gedrag. Het meest recente promotieonderzoek, mogelijk gemaakt door de Provincie Limburg en uitgevoerd door de Radboud Universiteit, heeft aangetoond dat bezoekers zich weken later daadwerkelijk gezonder en veiliger gedragen. Publicatie volgt op korte termijn in het wetenschappelijke tijdschrift Behavioural Public Policy.

Tweedeklassers van het voortgezet onderwijs beleven nieuwe en verdiepende scenario's die zijn afgestemd op hun leefwereld.

2. Aansluiting bij het onderwijs: de kracht van een integrale aanpak

Sinds de start van de Risk Factory hebben scholen en schoolbesturen het concept omarmd. Naast het belevende aspect en de wetenschappelijke onderbouwing, is het met name de integrale aanpak die de leerlingen en docenten enorm aanspreekt. De praktijk is namelijk dat het onderwijs momenteel wordt overspoeld met waardevolle projecten en initiatieven. De Risk Factory ontlast deze docenten, door op één centrale plek, gedurende een dagdeel, verschillende thema's tegelijkertijd aan bod te laten komen. Na afloop ontvangt de docent een doorverwijskaart. Hierop staat per scenario, door partners samengestelde, informatie over verdiepende lespakketten, gastdocenten en websites. Daarmee is de Risk Factory óók een verbinder tussen verschillend preventief aanbod.

Het belevingsaspect, de wetenschappelijke onderbouwing én het integrale aanbod zorgt ervoor dat ruim 90% van alle leerlingen in de regio elk jaar de Risk Factory bezoekt. Met ruim 20.000 leerlingen per jaar maken we als Risk Factory serieus impact, en dat aantal gaat met de komst van nieuwe Risk Factories alleen maar groeien.

Doordat de Risk Factory nu zowel groep 8 leerlingen, als ook tweedeklassers van het voortgezet onderwijs ontvangt, is sprake van een stevig preventiepakket. De kracht van preventie zit hem in dit geval óók in de kracht van herhaling. Het op verschillende momenten, in een doorlopende leerlijn, verdiepend en vernieuwend, beleven van gezondheid en veiligheid. Allereerst aansluitend bij de leefwereld van groep 8 leerlingen. En later met verdiepende en nieuwe scenario's, aangepast aan de leefwereld van de tweedeklasser. Zo bouwt de Risk Factory stap voor stap aan een gezondere en veiligere samenleving.

3. De kracht van samen

De maatschappelijke ontwikkelingen gaan snel. De uitdagingen voor jongeren, zowel online als offline, veranderen in razendsnel tempo. Dit geldt zeker ook voor het onderwerp 'misleidende influencers'. Als Risk Factory hebben we een structuur neergezet waarbinnen we snel kunnen inspelen en anticiperen op deze ontwikkelingen. Alle scenario's hebben dezelfde, wetenschappelijk bewezen, opbouw. Het (door)ontwikkelen van scenario's kan daardoor in een zeer kort tijdsbestek. Hierbij wordt altijd samengewerkt met inhouds-, didactische en gedragsexperts. De Risk Factory werkt al structureel samen met meerdere landelijke en regionale partners én ontvangt rechtstreeks input vanuit het onderwijs en de doelgroep zelf.

Het aantal Risk Factories in Nederland gaat zich de komende jaren uitbreiden. Het is onze wens, ambitie en verwachting uit te groeien naar een landelijke dekking aan Risk Factories. De snelle toename van landelijke partners die met ons willen samenwerken is daarbij helpend. Steeds meer organisaties zien de Risk Factory als dé plek waar beleidsdoelen vertaald kunnen worden naar concreet handelingsperspectief voor inwoners. Het structureel aanhaken van meerdere ministeries bij het concept Risk Factory kan dit proces verder versnellen.

Aanbevelingen

- Investeer, naast wet- en regelgeving, ook in preventie. Geef jongeren de kans en het handelingsperspectief om zelf om te gaan met allerlei uitdagingen en risico's, zo ook rondom misleidende influencers.
- Kies daarbij structureel voor wetenschappelijk bewezen en langdurige initiatieven. Weersta de verleiding om steeds, projectmatig, iets nieuws te ontwikkelen. Continuïteit en focus helpt, voor organisaties én het onderwijs.

- Een integrale aanpak werkt en ontlast het onderwijs. Breng organisaties en beleidsdoelen/-ambities bij elkaar. Inzetten op beleving sluit aan bij de ontwikkelingen binnen het onderwijs.
- Betrek het concept Risk Factory in de vertaling van beleidsdoelen naar de praktijk. Deze oproep geldt voor ministeries, maar ook voor (landelijke) organisaties die (snel) willen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en willen aanhaken op de bestaande structuur.

Conclusie

De Risk Factory vindt het van cruciaal belang om jongeren preventief in hun kracht te zetten en handelingsperspectief te bieden voor allerlei uitdagingen waar zij, zowel online als offline, mee te maken krijgen. We doen daarbij de oproep om te investeren in een concept dat al bestaat, breed gedragen én wetenschappelijk bewezen effectief is. Zodat alle jongeren in Nederland de kans krijgen om zich voor te bereiden op hoe ze om kunnen gaan met misleidende influencers, en nog veel meer.

“Onze leerkracht had ons al een beetje verteld over wat we konden verwachten... Maar dat 't zo cool en leerzaam zou zijn, had ik van tevoren niet gedacht. We kregen VR-brillen op, leerden over influencers en moesten vluchten uit een huis vol rook.”

*Leerling groep 8,
Basisschool de Bongerd uit Venray*